

Pohjoismaisen mustikkatutkimuksen tuloksia

Laura Jaakola
Biologian laitos, Oulun yliopisto
e-mail. laura.jaakola@oulu.fi

Oulun yliopiston biologian laitos koordinoi Pohjoismaisen ministeriön alaisena toimivan Nordic Innovation Centren (NICE) rahoittamaa mustikkahanketta, jonka tavoitteena on edistää pohjoismaista yhteistyötä luonnonmarjojen tuotannossa ja tutkimuksessa. Hanke on mukana Nordic Innovation Centren rahoittamassa New Nordic Food ohjelmassa, joka tukee hankkeita jotka tähtäävät pohjoismaisiin raaka-aineisiin perustuvan yrityssektorin yhteistyön, innovatiivisuuden ja kilpailukyvyyn edistämiseen.

Hankkeessa on toteutettu markkinatutkimus, jossa kartoitettiin mahdollisuutta lisätä pohjoismaista yhteistyötä luonnonmarja-alalla sekä luoda mustikkatuotteille yhteispohjoismainen tuotemerkintä, joka korostaisi raaka-aineen puhtasta, luonnollista alkuperää sekä korkeaa laatua. Lisäksi kartoitettiin mm. mahdollisuutta yhdenmukaistaa luonnonmarjojen jäljitettävyyteen liittyviä käytäntöjä. Markkinatutkimuksen tulokset julkaistaan Oulussa 6.-7.11. järjestettävässä luonnonmarjakokouksessa (www.oulu.fi/nordicbilberry).

Mustikka sisältää runsaasti fenolisia yhdisteitä, erityisesti antosyaaneja, jotka viime vuosina ovat saaneet huomiota terveyttä edistävinä yhdisteinä. Monipuolisten bioaktiivisten vaikutustensa vuoksi mustikka on erinomainen raaka-aine funktionaalisia elintarvikkeita tuottavalle elintarviketeollisuudelle. Hankkeessa pureudutaan myös marjojen laatuun vaikuttavien geneettisten sekä ympäristön säätelemien tekijöiden tutkimukseen. Pohjoisen kasvukauden erityisolosuhteiden oletetaan edistävän kasvien antioksidantti- ja aromiaineiden biosynteesiä. Kuitenkin tieteellinen näyttö pohjoisuuden eduista on toistaiseksi puutteellista ja vaatii tutkimusta jokaisen kasvilajin osalta erikseen. Hankkeessa selvitetään pohjoisuuden vaikutusta mustikan laatuun kontrolloiduissa kasvuolosuhteissa. Tieteellisesti todennettua pohjoista laatueta olisi mahdollista hyödyntää luonnonmarjojen markkinoinnissa.

Hankkeessa testataan yhteistyössä ruotsalaisten ja norjalaisten tutkijoiden kanssa peltoviljelyn edellytyksiä mustikalle. Kansainvälinen mielenkiinto mustikkaan terveismarjana sekä pohjoismaille yhteiset, luonnonmarjojen poimintakustannuksiin liittyvät ongelmat ovat olleet pohjana mustikan peltoviljelykokeiden perustamiselle. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta molekyylibiologiaan perustuvien jäljitettävyyssmenetelmien kehittämiseen mustikalle. Kansainvälisillä markkinoilla marjojen alkuperä helposti hämärtyy toimitusketjun varrella, josta esim. japanilaiset suuryritykset ovat ilmaisseet huolensa.